

“ОРОН СУУЦ, НИЙТИЙН АЖ АХУЙН САЛБАР ДАХЬ ЗОХИСТОЙ ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТ”

Б.Жавзандулам

- Монголын орон сууц, нийтийн аж ахуйн үйлчилгээний ажилтны үйлдвэрчний эвлэлийн холбооны дарга
- Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн үндэсний хорооны гишүүн

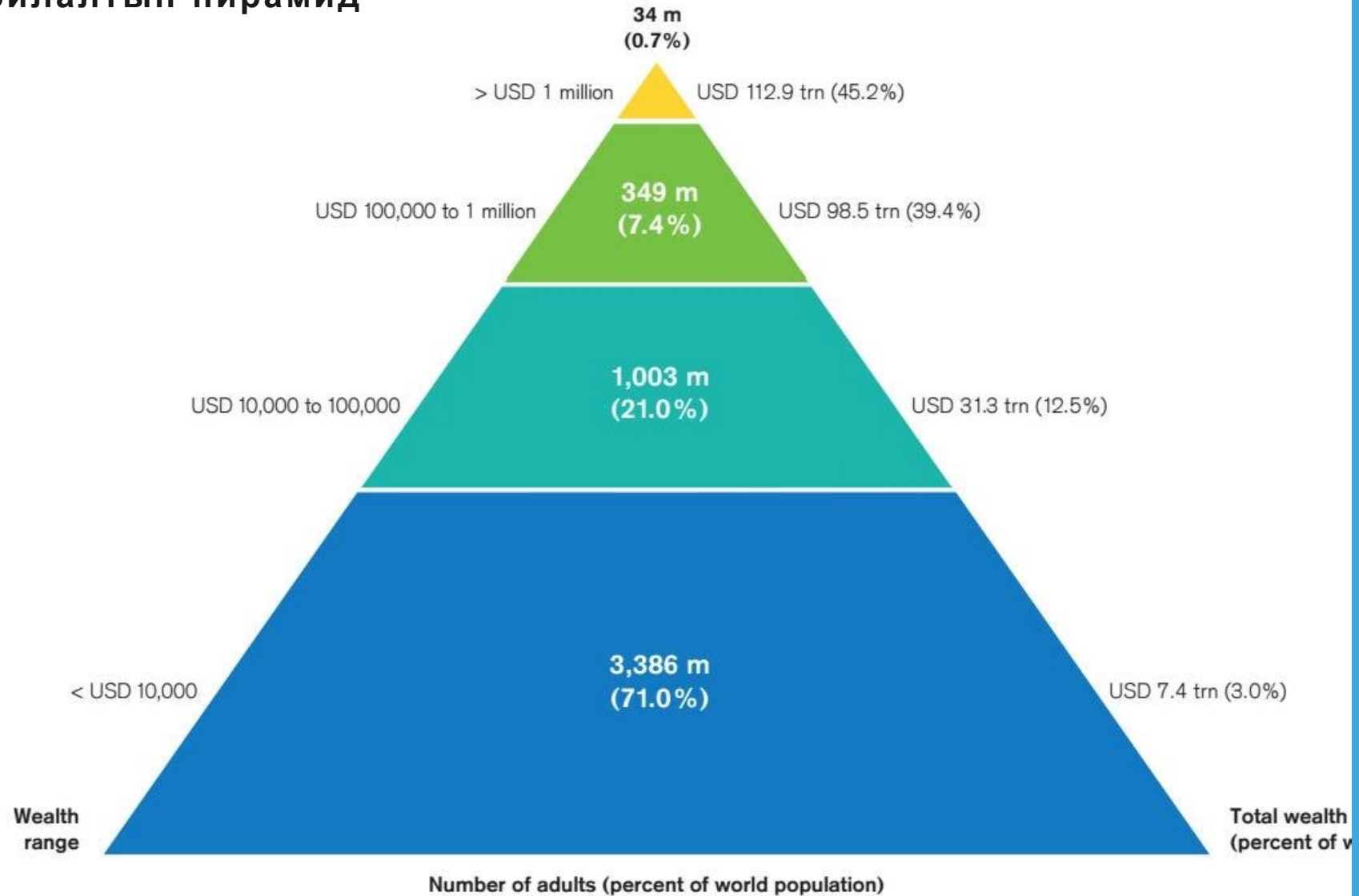
 SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

No one left behind Хэнийг ч ардаа орхихгүй

Дэлхийн баялагийн хуваарилалтын пирамид

Нийт хүн амын 0.7 хувь нь нийт баялагийн 45.2 хувийг эзэмшдэг.

Source: James Davies, Rodrigo Lluberas and Anthony Shorrocks, Credit Suisse Global Wealth Databook 2015

Putting American Companies' Economic Power Into Perspective Comparing Companies' Market Cap vs. Countries' GDP

ТҮҮХЭН ХӨГЖИЛ

- Бизнес ба хүний эрх – бизнес, арилжааны үйл ажиллагаа, хүний эрхэд үзүүлэх эерэг болон сөрөг нөлөө
- Сүүлийн 30-40 жилүүдэд өөрчлөлт байсан болсон – бизнесийн нөлөө, эрх мэдэл нэмэгдсэн
- Дэлхийн хамгийн байн хуулийн этгээдийн 2/3 нь төр засаг биш үндэстэн дамнасан компаниуд байна
- Бизнес нь хүний эрхийг хүндэтгэх үүрэгтэй
- Энэхүү даяарчлал нь хүний эрхийн асуудлаарх компаниудын үүрэг оролцоо нь анхаарах асуудал болж байна.

Note: A breakdown of countries are listed in our article & sources.
Article & Sources:
<https://howmuch.net/articles/putting-companies-power-into-perspective>
International Monetary Fund - <https://imf.org>
Yahoo Finance - <https://finance.yahoo.com>

ДУНДАЖ ДАВХАРГААР ХӨГЖИЛД ХҮРСЭН ОРНУУД

- Намгархаг хөрстэй 640кв.км арал
- Байгалийн баялэг, эртний түүхгүй
- **ХҮНИЙ ХӨГЖИЛ**

- Суурь эдийн засаг нь уул уурхай
- 5.3 сая хүн амтай
- **ДУНДАЖ ДАВХАРГАА ДЭМЖСЭН ХӨГЖИЛ**

- 1.3 сая хүн амтай
- Өөр өөрийн онцлогтой мэдээллийн системүүд
- **ЦАХИМ ЗАСАГЛАЛ**

СИНГАПУР УЛСЫГ АВАРСАН ИРГЭДИЙГ ОРОН СУУЦЖУУЛАХ БОДЛОГО

Сингапурын улсын Ерөнхий сайд ЛИ
КУАН Ю

1963 онд **“Орон сууц, хотын хөгжлийн газар”**-ыг байгуулснаар иргэдээ орон сууцжуулах бодлогыг эхлүүлсэн.

“Ажилтай иргэд – Орон сууцанд зориулсан хуримтлал – Ажил олгогчийн адил дүнтэй урамшуулал олгох бодлого”-ыг Засгийн газраас дэмжин хэрэгжүүлснээр 30 хүрэхгүй жилийн дотор иргэдээ ОРОН СУУЦЖУУЛСАН.

САЛБАРЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА БОЛОН АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ТЭЛЭЛТ ТӨРИЙН БОДЛОГОТой УЯЛДАНА.

Эх сурвалж: Л.Оюун-Эрдэнэ “Азийн хүлэг улс” 2023 он

НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГЫН ЭРСДЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Монгол улс: **10 эрсдэл**

Хөдөлмөрлөх эрх

- Албадан хөдөлмөр
- Хүн худалдаалах
- Хүүхдийн хөдөлмөр
- Эвлэлдэн нэгдэх эрх
- Ялгаварлан гадуурхалт, жөндөр

Авилга, Хээл хахууль

- Төрийн байгууллага, албан тушаалтны авилга
- Авилгын эсрэг хууль тогтоомжийн хэрэгжилт

Хүний эрх ба Ёс зүй

Хүний эрхийн идэвхтнүүд, хамгаалагчдыг төрөөс хавчиж шахах

Байгаль орчин

Байгалийн гамшиг, хүнсний аюулгүй байдал, цэвэр усны хангамж, хүн амын нягтаршил

CSR Risk Check

MONGOLIA

10 country risk(s) have been identified

LABOUR RIGHTS (6) +

FAIR BUSINESS PRACTICES (2) +

HUMAN RIGHTS & ETHICS (1) +

ENVIRONMENT (1) +

Эх сурвалж: <https://www.mvorisicochecker.nl/en/start-check>

Хөдөлмөрийн ертөнцийн ТОГЛООМЫН ДҮРЭМ

Конвенц

Тухайн улс орон соёрхон баталсан бол заавал мөрдөх үүрэгтэй.

Зөвлөмж

Конвенци хэрэгжүүлэх үйл явцад мөрдлөгө болговол зохилтой. Заавал мөрдөх үүрэг хүлээхгүй.

Практик дүрэм

Практик үйл явцад туршигдсан дүрэм.

SOCIAL JUSTICE

ОУХБ-ын Суурь конвенцууд

Эвлэлдэн нэгдэх эрх

Эвлэлдэн нэгдэх ба зохион байгуулах эрхийг хамгаалах тухай 1948 оны 87 дугаар конвенц

Албадан хөдөлмөрийг устгах

Албадан хөдөлмөрийг устгах тухай 1957 оны 105 дугаар конвенц

Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэр

Хүүхдийн хөдөлмөрийн тэвчишгүй хэлбэрүүдийн тухай 1999 оны 182 дугаар конвенц

Хамтын гэрээ, хэлэлцээр

Зохион байгуулах эрх ба хамтын хэлэлцээний тухай 1949 оны 98 дугаар конвенц

Хүүхдийн хөдөлмөрийн нас

Хөдөлмөрийн насны доод хязгаарын тухай 1973 оны 138 дугаар конвенц

Ялгаварлан гадуурхахгүй байх

Ялгаварлан гадуурхахгүй байх (ажил, мэргэжил, хөдөлмөр эрхлэлт) тухай 1958 оны 111 дүгээр конвенц.

Албадан хөдөлмөрөөс сэргийлэх

Албадан хөдөлмөрийн тухай ОУХБ-ын 1930 оны 29 дүгээр конвенц

Шударга, тэгш цалин

Тэгш шан хөлс олгох тухай 1951 оны 100 дугаар конвенц

2016

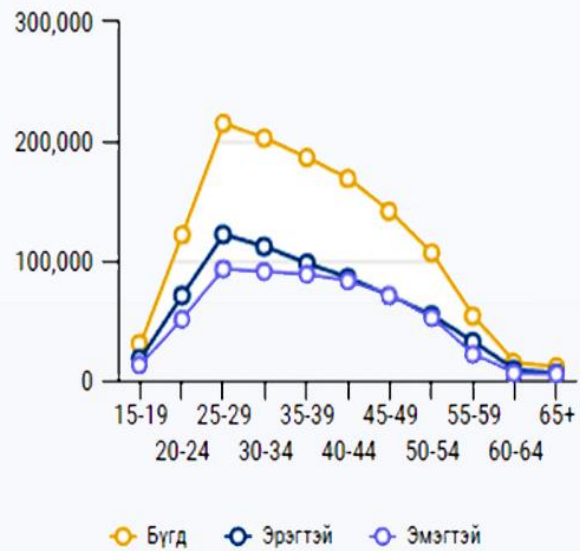
Эрэгтэй:
679.293

Нийт:
1.254.722

Эмэгтэй:
575.429

2020

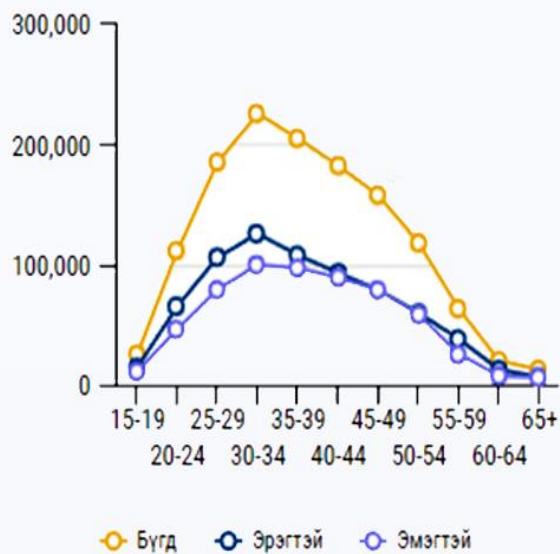
Эрэгтэй:
709.005

Нийт:
1.308.080

Эмэгтэй:
599.075

2024

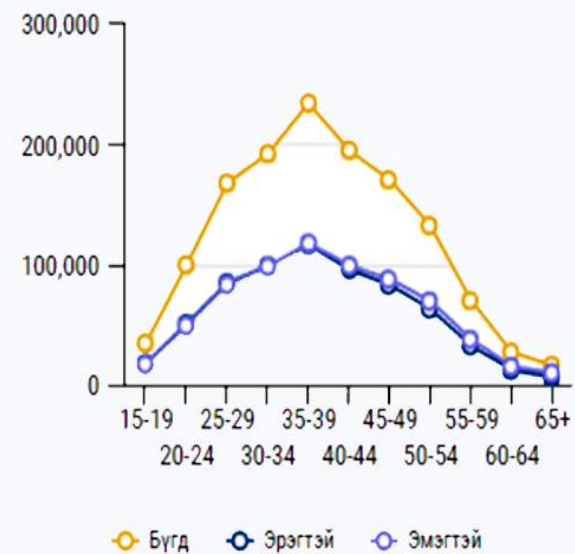
Эрэгтэй:
660.730

Нийт:
1.345.735

Эмэгтэй:
685.005

Шударга, хүртээмжтэй цалин хөлс

Шударга, өөрийн болон, гэр бүлийн хэрэгцээг хангахуйц

Эрүүл, аюулгүй ажлын байр

Эрүүл, аюулгүй ажиллагааны стандартыг бүрэн хангасан хөдөлмөрийн нөхцөлөөр хангагдах

Нийгмийн хамгаалал

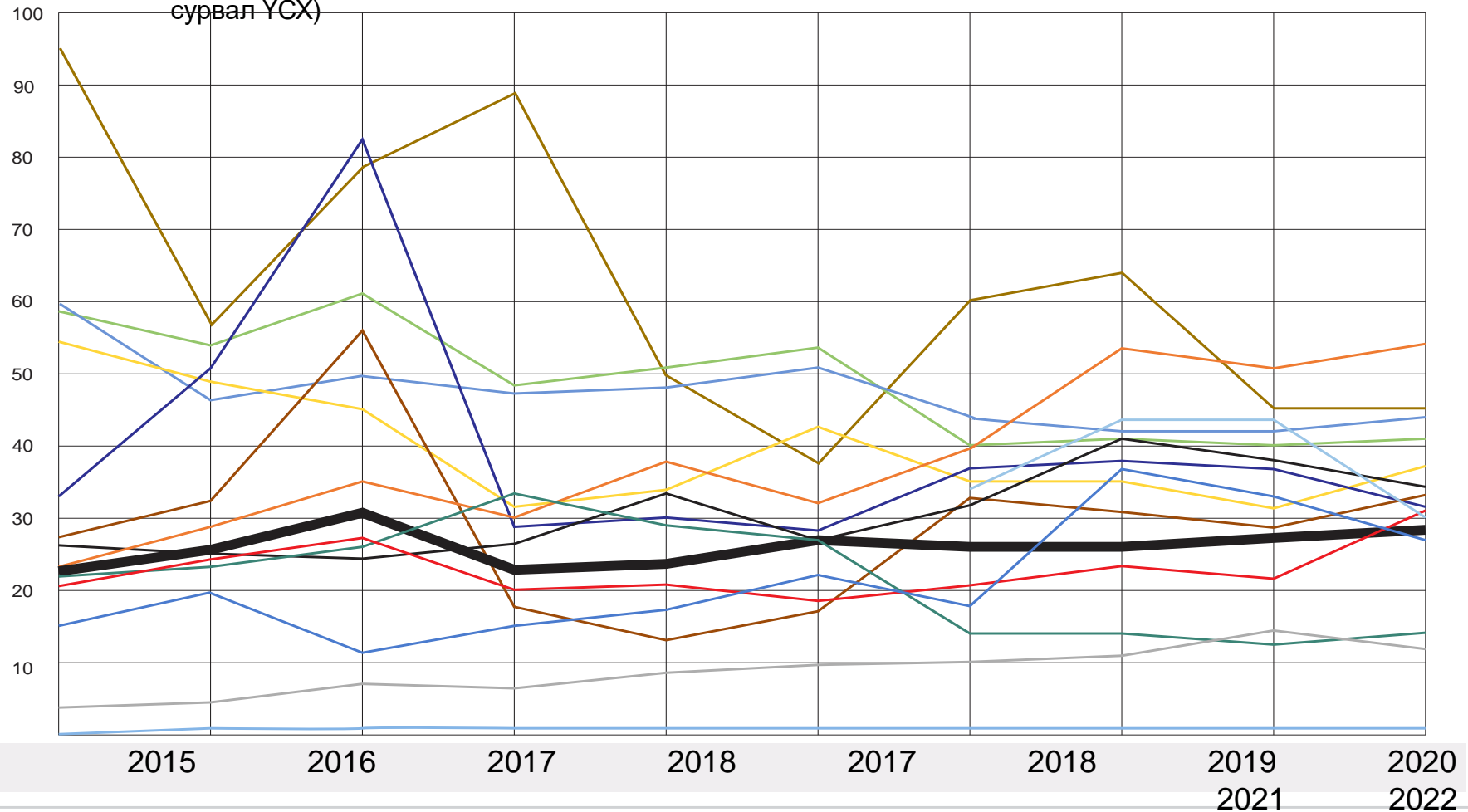
Ажилтан бүр нийгмийн хамгааллын хүртээмжтэй тогтолцоонд бүрэн хамрагдсан байх

Нийгмийн түншлэл

Сайн дураараа эвлэлдэн нэгдэх, хамтын гэрээ хэлэлцээр байгуулах, шийдвэр гаргах түвшинд оролцдог байх

Зохистой хөдөлмөрийн 4 тулгуур

ДНБ-д эзлэх Цалин хөлс, нийгмийн хамгааллын зардлын хувь 2022 оны байдлаар (Эх сурвал ҮСХ)

22.7%
Ажилтай ядуучууд

23.7%
Эрэгтэй

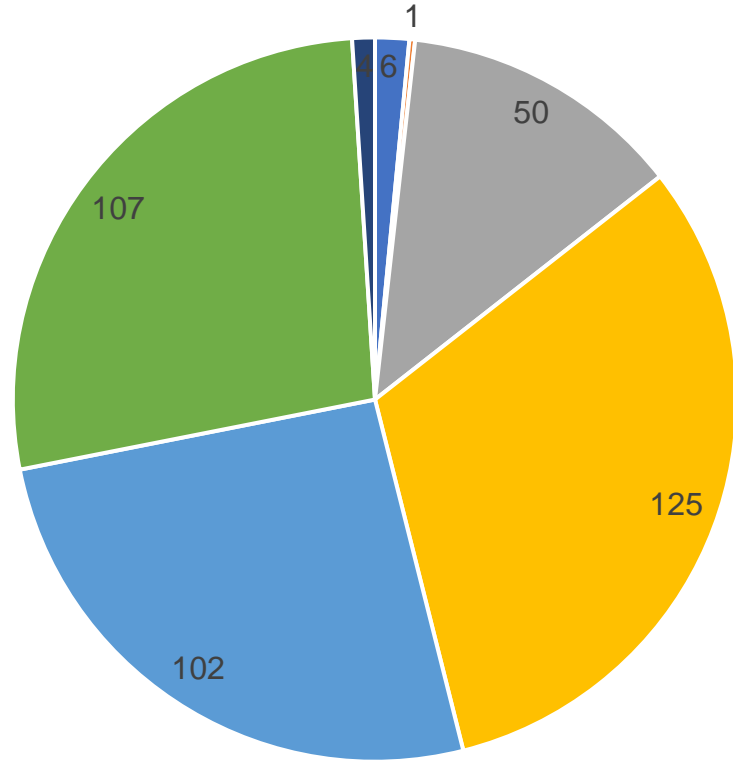
21.6%
Эмэгтэй

2 хүний **1** нь
эмзэг хөдөлмөр
эрхэлж байна

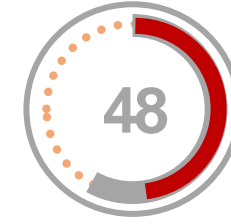
8.8%
Цалин хөлсний
жендэрийн ялгаа

3 залуу ажилтан
тутмын **1**-нь бага
цалинтай, ядуурлын
түвшнээс доогуур
түвшинд амьдарч
байна.

Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогын тохиолдол

- 14 хүртэлх
- 15-17
- 18-24
- 25-34
- 35-44
- 45-59
- 60-аас дээш

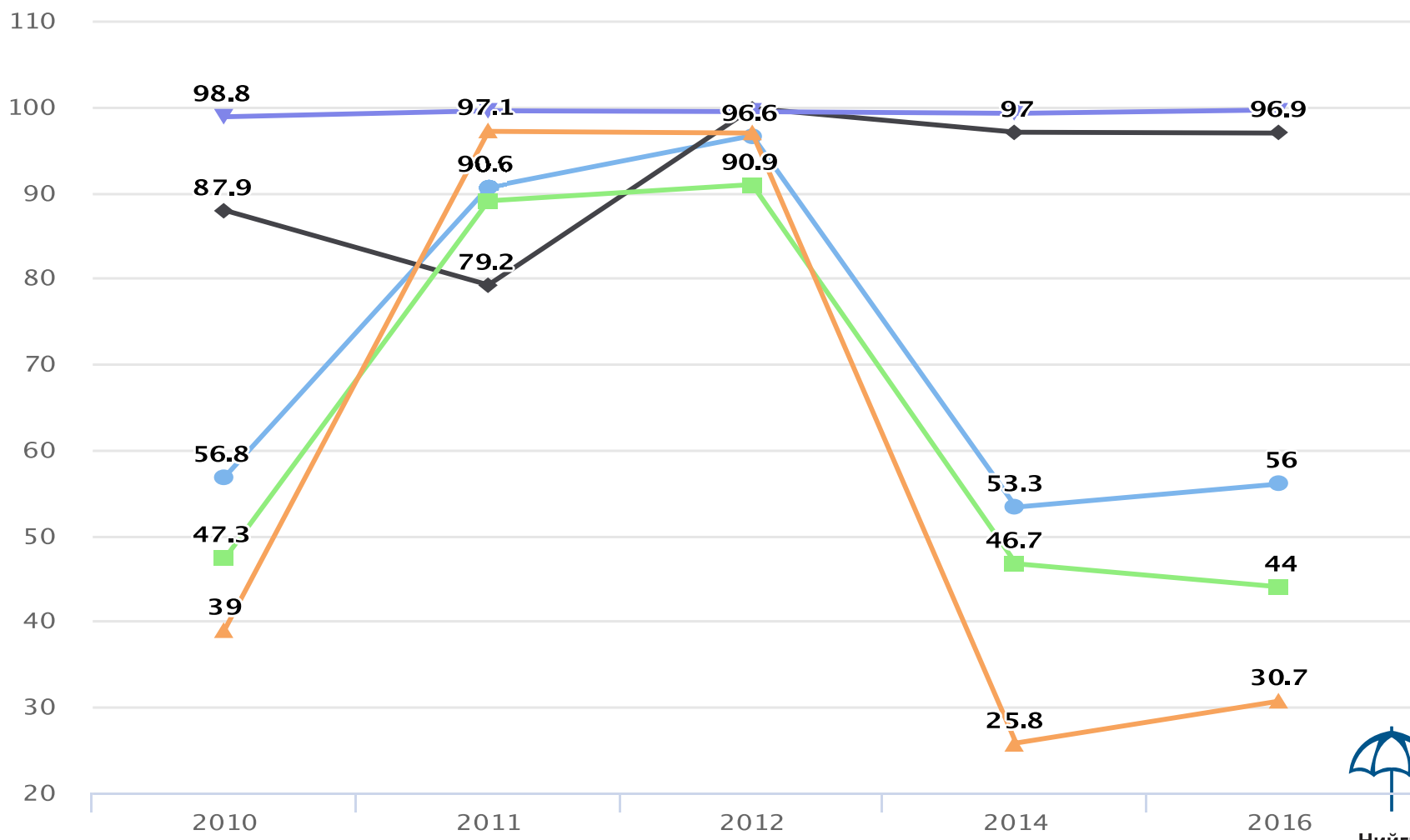

**ҮОМШӨ-д
Залуучуудын
эзлэх хувь**

ХАБЭА

Цалин

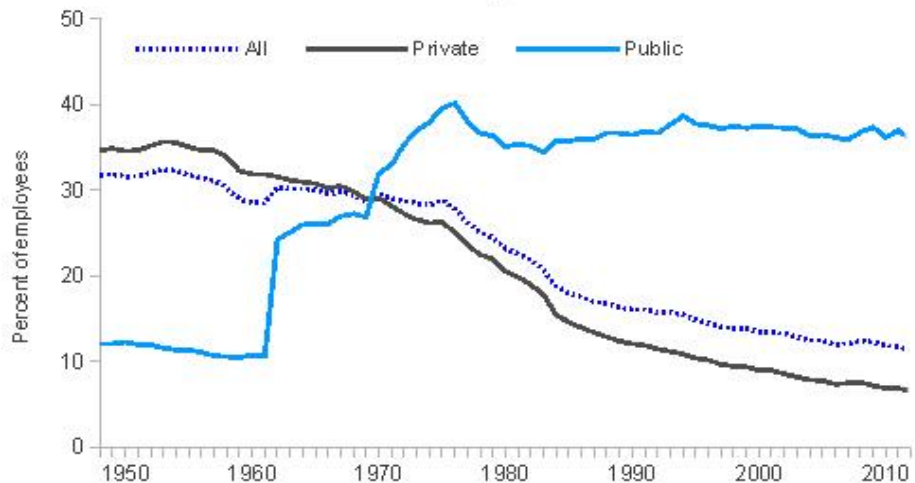
● Бүгд
 ◆ 0-14 насны
 ■ 15-24 насны
 ▲ 25-64 насны
▼ 65 ба түүнээс дээш насны

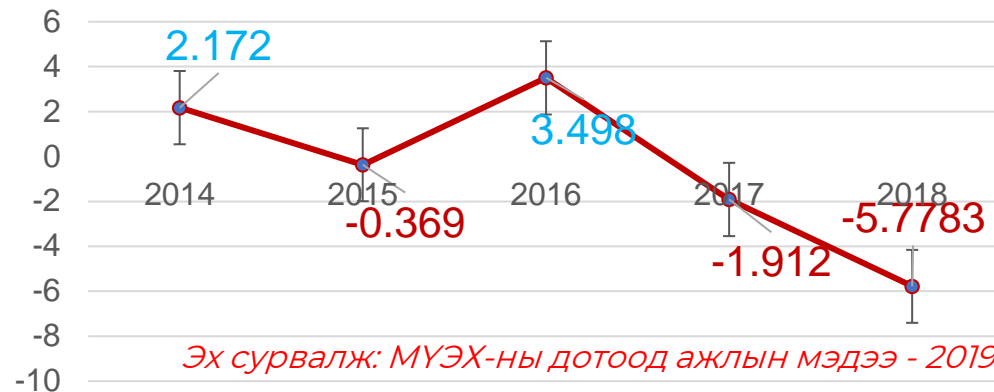
56%

Нийгмийн хамгааллын суурь хөтөлбөрт хамрагдсан хүн амын эзлэх хувь

Union Membership, 1948-2012

ҮЭ-ийн гишүүдийн тоо (Хувиар)

Эх сурвалж: МҮЭХ-ны дотоод ажлын мэдээ - 2019

% Union Membership, Top 10% Income, Labor Share of GDP, Productivity and Labor Compensation

Эх сурвалж: <https://www.epi.org/productivity-pay-gap/>

ҮЭ

НД

ХАБЭА

Цалин

ХӨДӨЛМӨРИЙН ХАРИЛЦААНД ТУЛГАМДАЖ БУЙ СОРИЛТУУД

Ялгаварлан гадуурхалт

- Улс төрийн үзэл баримтлал
- Насны бүлгээр
- Хүйсийн чиг баримжаа
- Үндэс, угсаа
- Бусад

Хөдөлмөрийн мөлжлөг

- Шударга бус цалин
- Туршилтын хугацаагаар ажиллуулах
- Дагалдангаар ажиллуулах
- Бэлгийн мөлжлөг

Албадан хөдөлмөр

- Бичиг баримт барьцаалах
- Хөдөлгөөн хязгаарлах
- Бусад хэлбэрүүд

Хүүхдийн хөдөлмөр

- Уламжлалт хэлбэрүүд
- Хүнд хортой нөхцөл
- Бэлгийн мөлжлөг

Ажлын байрны дарамт

- Бэлгийн дарамт
- Шахалт үзүүлэх
- Бусад хэлбэрүүд

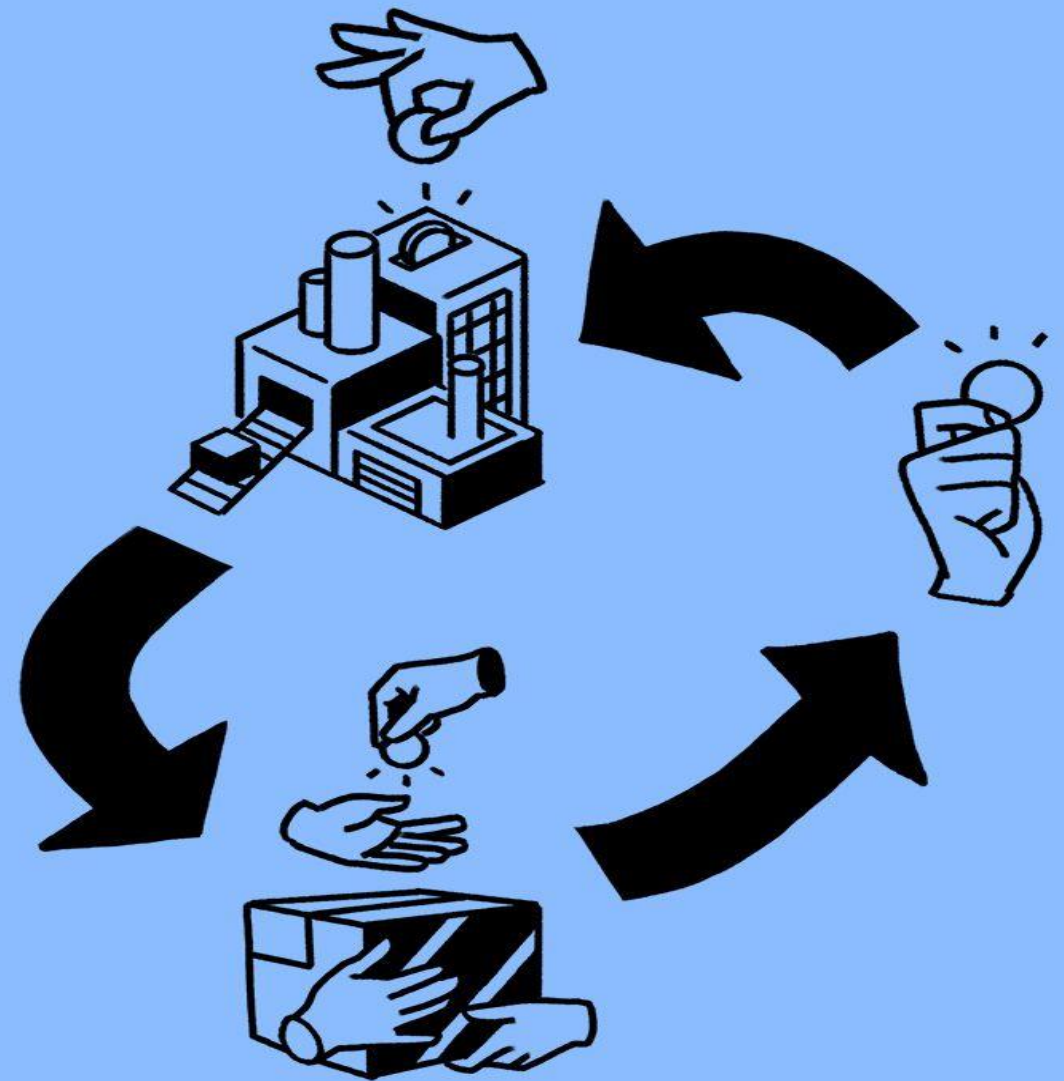

Хөдөлмөрлөх эрхийн зөрчил

Эдийн засгийн
загварчлал
өөрчлөгдөж
байна.

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА

